

muti prohibitionem sustulit. Hinc alia etiam prohibitionis causa fuisse videntur, cum presertim quod surdi vel muti, id est, qui discretè aut surdi aut muti essent, non min^o, quàm qui concretè, id est, qui utroq^{ue} malo laborabant, olim testamenti factionem activam non habebant; nisi ex speciali gratia Imp. impetrassent l. si mutus 7. D. qui test. fac. Ac licet & hoc jus non nihil integraverit; tamen penitus non sustulit; & iniquum existimabatur seu non satis solenne, ut is testis testamento alieno adhiberetur, qui ipse sibi testamentum non poterat condere. (e) Quod cæcus testis esse possit, pleriq^{ue} videntur affirmare, quia disertis verbis nullibi excipi reperitur; & quia in omni negotio, quod auditus beneficio cæcus percipere potest, quando vocem agentium notam habet, testem idoneum esse receptum sit Reub. 1. de testib. n. 57. Verùm in negativam partem frequentius itum est. per l. si non speciali 9. C. de testam. & l. heredes palam 21. D. qui testam. fac. ubi requiritur, ut testes non solum audiant sed & videant testatorem, ne forte falsa & ficticia vox subijciatur; cui etiam Br. ad d. l. n. 2. & Clar. in §. testamentum q. 59. adstipulantur. Cessat igitur argumentum à defectu exceptionis ad regulam: quia satis hic ll. exceptio probatur nec sine l. loquitur qui mente & ratione legis utitur, v. supr. th. 6. lit. d.

IX.

Lege prohibentur & quidem in totum servus & peregrinus, (a) prodigus (b) mulier (c) ac iudicio publico damnatus atq^{ue} intestabilis (d) At à quorundam testamentis arcentur testatoris pater & filius, (e) heres institutus & ejus pater (f) quiq^{ue} sub ejusdem potestate cum Testatore aut herede continentur, (g)

(a) Hoc verò omni caret dubio: cum servus sit instar mortui l. quod attinet 32. l. servitute 209. D. de R. J. Ac cur possit heres institui ex persona domini, nec tamen testis fieri in alieno testamento ex persona domini, evidens ratio est: quia ut in testimonio ferendo non aliena fides: sic nec qualitas testis aliena sed propria testificantis desideratur per l. 1. & 3.